

ratione rem non uisam parum recte nobis tradidisse. Quod si toties in hominis fabrica ipsum fecisse nobis occurrit, quid de reliqua animalium historia censendum putabimus? Quanquam interim dum memoratum iam Aristotelis locum aliquando Patavij in scholis enarrarem, à summa (propter singularem literarum ac liris civilis cognitionem) spei adolescentibus IACOBO NIGRO & FRANCISCO PINELLO patricijs Genuensibus accipi, generosissimos Ligures in ueterum monumentis *enarrat* fuisse appellatos, quum tamen is populus ut est nauali terrestriq; pugna strenuus, optima quoq; membrorum symmetria ac numero sit spectabilissimus. Sunt itaq; plurimum utrinq; duodecim costae ac septem superiores pectoris ossi & uertebri, ut postea dicemus, articulatur: quinque autē humiliores solis alligantur uertebri, neq; ad pectoris os pertingunt, sed in thoracis lateribus desinentes, suarum cartilagine finibus inuicem committuntur, duodecima duntaxat excepta, quae ab undecima penitus delitescit, neq; aliqua ex parte ipsam cōtingit, id quod & undecima non raro usu uenit, decimae cartilaginem tunc non attingenti. Quinq; istae humiliores, quod pectoris ossi non articulatur, quasi dicas spuriae & illegitimae, Graecis appellatur. Omnibus costis commune est, quod ossa cartilaginosaq; cōstent substantia, quodq; appendice ea sede qua uertebrarum corporibus cōnectuntur, & qua in capitula eas protuberare audies, donetur. Ossa costarum substantia nō omni ex parte sibi similis est. Vbi enim costae uertebri coarticulatur, ac ubi dorsum efformant, solidiores multo durioresq; sunt, quam in thoracis lateribus & iuxta pectoris regionē, ubi magis fungosa extruuntur substantia, quae tenui squama, seu lamina obducitur, atq; haec illic demum tenuissima est, ubi in cartilaginem degenerat. Cartilago etiam non parem undique ostendit speciem. Inferiorum enim costarum cartilago mollior est: unde etiam fortassis nonnulli illegitimas costas *χονδρῶν*, quasi cartilagine dicas, uocari tradunt. Superiorum uero costarum cartilago durior est, solidiorq; ac in senibus intus ossa efficitur, quemadmodū in ouibus & bobus, alijsq; ferē omnibus eius generis animantibus experimur, quorū cartilago intus friabili alboq; ac fragili constat ossē, exterius cartilagine ueluti membrana quapiā obuoluto. Atq; id etiā in simijs canibusq; adeo est manifestū, ut Galenus uerarum costarū cartilagine ossēas, spuriarum uero exquisitas cartilagine esse dixerit. In hominibus autem nisi aetate admodum prouectis, cartilago in ossēam naturam delisse uidetur, quum interim in iunioribus adhuc canibus, & quae iam proximē recensuimus animantibus ossa admodū efficiatur. Huius cartilaginis moles in omnibus costis nō eadem est, ut etiam omnium costarum non par est longitudo. prima namq; & duodecima breuissimae sunt, mox secunda & undecima, quae omnes breuibus donantur cartilaginibus. Sexta uero, septima & octaua, longissimae sunt, ac longissimas etiā obtinent cartilagine. Primae costae cartilago amplissima est, quemadmodū & prima costa ceteras quoq; amplitudine superat, mox hanc secunda, & deinde tertia subsequuntur. duodecima uero & undecima omnium sunt tenuissimae, & in tenuissimas quoq; terminantur cartilagine. Mediae autem medio se habent modo, quarum cartilagine subinde in progressu ab ossa costae substantia latiores efficiuntur. Quum enim cartilagine sex superiorū costarum interualla efforment, totq; ductu ab inuicem aequē distent, sextae, septimae, octauae & nonae interdu costarum cartilagine uariē in progressu lateant, inuicemq; continuatae interualla ipsarum suamet substantia implent. Ad haec quinq; spuriarum costarum cartilagine in acutum mucronem desinunt, Verarum autem costarū cartilagine non item. Primae enim costae cartilago, suo fine qui pectoris ossi ualide cōnascitur, amplior fit, quam qua primum ab ossa costae substantia educitur. Secundae ac tertiae triumq; subsequentiū costarum cartilagine modicē in progressu arctatur, & singulae in tuberculū finiunt, quo postea has pectoris ossi coarticulārī docebimus. Costis non omni ex parte eadem adest laeuitas. interna enim sede, qua membranā ipsas succingentem spectant, omnes laeues minimeq; asperae apparent. tertia tamen, & quae illam ad decimam usq; subsequuntur, in interna ipsarū sede uersus humiliora sinum ostendunt, ipsis secundū earum longitudinem exculptum, non quidem per uniuersam costae longitudinem conspicuū, sed maxime ea sede qua primum à uertebri abscedunt, atque in thoracis latera ferri incipiunt. Sinus iste paratur uenae cauae ramo, quem uena cōiuge carens costis exporrigit, deinde etiam hac uehitur arteriae magnae soboles, & neruus à dorsali medulla pronatus. Verum quia haec uasa in medijs costis grandia sunt, ac pari semper feruntur serie, in tribus autē superioribus minima & errabunda ducuntur, nō mirum est medias costas his sinibus ornari, superiores uero nō item. Porro tres costae humiliores, etiā si magna illis attendatur uasa, quum tamen tenues & interna sede depresso cernantur, etiā citra huiusmodi sinuū operam illis uasis tutum iter praebent. Hic sinus uasis deducendis caelatus, inferiorē costae partem acutiorem tenuioremq; efficit, quam sit superior, quae obtusior magisq; (ut sic dicam) teres cernitur. Externa costarū sedes, quae gibba est,

Corporum in
Ligures sym-
metria.

Costarū sub-
stantia & ap-
pendix.

Ossa substan-
tia.

Cartilaginea
substantia.

Lib. 8 de Ad-
ministr. sect. 7
partim in lib.
de Ossib. Ca.
13.

Costis omni-
bus non par lo-
guitudo.

Non par am-
plitudo.

Costarum lae-
uitas & asperi-
tas.

Costarum si-
nus.

est, non omni ex parte laeuis occurrit. ea enim parte qua costae uertebri alligantur, praeterquam quod tubercula & capitula efformant, quibus uertebrarū articulantur sinibus, etiam asperae inaequalesq; sese offerunt, quo aptius hinc ligamenta educantur costas uertebrarū corporibus & transuersis earundem processibus colligantia. Praeterea in hac externa costarū sede, ubi primum à transuersis uertebrarum abscedunt processibus, tuberculum quoddam asperum inaequaleq; uisitur, tendinibus in decimi dorsum mouentis musculi excipiedis paratum. Tendines enim huius partim in apices transuersorum processuum, & partim in haec costarū tubercula inferuntur. Deinde, quā costae adhuc magis à transuersis uertebrarū abscedunt processibus, in hac posteriori externaq; ipsarum sede, asperae inaequalesq; sunt, ac etiā ueluti tubere quoddam modicē prominētī donantur, ut in illas apta insertionis sedes eius musculi efficeretur, quem in homine thoracem mouentiū quartum, in simijs uero & canibus sextū numerabimus. Dein haec asperitas nō duntaxat illius musculi insertioni idonea est, imò etiam externi intercostales musculi hinc nasci docebuntur, qui hac iuxta uertebbras regione non solum ab inferiori sede superioris costae in humilioris costae elatiore nascuntur partem, uerum etiā ab externa unius costae sede ad externam alterius hinc exporriguntur. Reliqua autem regione costae laeues & aequalesq; sunt, nisi forte quispiam eas modicē asperas in superiori & inferiori sede esse contenderet, à qua intercostalium musculorū pender origo, in quamq; eorundem etiam insertio perficitur. Prima costa superiori sede, qua latissima est, priuatim aspera inaequalisq; cernitur, ut musculus dorsum mouentium quartus hinc principium opportunē sumat. Costis omnibus non par ad uertebbras obtigit articulatio. nouem enim superiores duplici coarctantur articulo, undecima autem & duodecima simplici, quemadmodum & decima quoque rarissime duobus articulis suae committitur uertebrae: utrinq; etiam secus Galeno uisum fuerit, qui singulas costas duplici articulo uertebri coarctari docuit. Ceterū costae duobus nodis articulae duo exigunt tubercula. unum quidem, quo sinui uertebrarum corporibus inciso inarticulantur: alterum autem, quo internae sedi apicis transuersi processus firmantur. Atque haec tubercula sinibus illis respondent, quos uertebri, quum earum recenseretur constructio, insculptos retulimus. Prima igitur costa rotundo tuberculo primae thoracis uertebrae corpori inarticulatur, ac deinde transuersum eiusdē uertebrae processum tantisper ascendit, quousq; ipsius apici alio capitulo tuberculo ue articuletur. Secunda uero costa & septem sublequentes communi semper duarum uertebrarum corporum sinui nō rotundo, sed instar obtusi anguli protuberante capitulo inarticulantur: transuersis autem processibus pari modo cum prima coarctantur costa. quamquam & hic quaedā in articulis, propter sinus non eadem sede in transuersis processibus exculptos differentia cōsurgat. Superiorum enim uertebrarū transuersi processus, suos sinus in humiliori parte internae illarum sedis incisus gerunt, inferiorum autem (uti supra etiam cōtra Galeni suffragium admonuimus) in superiori parte. mediarum uero uertebrarum sinus medio se habent modo. Ceterū quod costarū articulatio, quae ad uertebrae corpus efficitur, tantō elatior sit illa, quam costae ad transuersos processus moliantur, quantō apex transuersi processus demissior est, sinui uertebrae corpori exculpto, uel me tacente notum esse arbitror. Porro trium inferiorum costarum articulatio, quae ad uertebrarū duntaxat corpus perficitur, sinibus quoq; non admodum altē cauatis, neq; ualde protuberantibus capitulis perficitur. Atq; hac ratione costae uertebri committuntur. quam autem articuli speciem cum pectoris ossē moliantur, & quo ductu à uertebri antrorsum contendant, tunc primum opportunē explicabimus, quum pectoris ossis constructionē sermōni addiderimus: quae profecto enarratu esset facilis, si humanum os, simiarum & canum & uitulorum, eiusq; generis animantium ossi responderet. In his namque animalibus (ut etiam inter edendum uidere est) pectoris os septem cōstat ossibus, non admodum inter se forma differētib. In canibus enim, porcis, & ouibus, inuicem cōueniunt: in simijs uero, & sciuris, propter clauicularū articulationem, primum supremumq; os aliquantulo ceteris amplius uidetur. Septem haec ossa latiora, quam profundiora crassiora ue sunt, & qua inuicem committuntur latiora nonnihil, quam in ipsorum medio existunt. Horum connexus cartilaginis interuentu interdum tam laxē perficitur, ut à uertebrarum compage modicē differat: est tamen is cōnexus ad symphyim seu unionem ita referendus, ut appendicum cum suis ossibus connexus. nisi quod hunc connexus etiam in admodum decrepitis bobus est cernere. Vnde etiam Galenum in libro de Ossibus miror, qui pectoris ossa synarthrosi scripserit committi, quum tamen neque harmonia neque futura, multoq; adhuc minus gomphosi componantur, quas compositionis species Galenus in eius libri initio sub synarthrosi cōplectitur. In harum commissurarum lateribus sinus utrinque exculpitur, cui cartilaginis in quam costae degenerant, tuberculum aliquod inarticulatur. Ad primū enim ossis cum secundo contextum,

H 4 secun-

Costarum a-
sperum tuber-
culum.

Costarum ad
uertebbras ar-
ticulatio.

Tum aliā se-
pius, tum maxi-
mē de Admi-
nistr. sect.

Quadrupedū
pectoris ossis
descriptio.